

[Hastrup.]

vi bad om hurtigst muligt at få lejeloven inddraget i overvejelserne. Formandskabet synes nu rent ud at erklære, at boligproblemet kun kan løses, hvis lejerstriktionerne gradvis lempes og til slut ophæves.

Adskillige talsmænd for den høje regering har gennem årene hævdet, at det ville være muligt at bygge sig ud af boligmangelen. Formandskabet forkaster altså denne opfattelse, utvivlsomt med rette. Selvfølgelig vil det være en opgave at sikre et så stort og omfattende nybyggeri som muligt, men løse boligproblemet kan det altså ikke, for hvad vil det sige, at boligproblemet er løst? Ja, det vil jo give sig udslag i, at der findes en boligreserve, så konkurrencen er fri og de boligsøgende har noget at vælge imellem. Denne boligreserve må formentlig svare til et sted mellem 30.000 og 50.000 boliger for hele landet. Men det er naturligvis ganske givet, at en sådan boligreserve ikke kan oparbejdes i nybyggeriet; det er helt utænkeligt, at ét eller måske to års samlede produktion af nye boliger skulle stå tomme. Hverken det offentligt støttede eller det privat finansierede boligbyggeri ville være i stand til at bære noget sådant. Allerede på det tidspunkt, da blot få tusinde nye boliger ikke lader sig afsætte eller udleje, vil der blive udvist tilbageholdenhed inden for nybyggeri. Den store økonomiske risiko medfører, at nybyggeriet fungerer som en slags ventil, der hele tiden opretholder et konstant tryk i kedlen; det kan ikke sikre os en boligreserve.

Det sandsynlige er vel endda, at nybyggeriet allerede inden længe vil komme ud for vanskeligheder, til trods for at boligproblemet stadig er lige alvorligt og lige pinagtigt for de befolkningsgrupper, det særlig drejer sig om. Det kan udmærket tænkes, at vi vil komme til at befinde os i en situation, hvor der både er mangel på boliger og mangel på arbejde inden for byggefagene. Formandskabet peger på denne risiko, som unægtelig ville føje spot til den

skade, der allerede er forvoldt på boligområdet.

Den nødvendige boligreserve må være jævnt fordelt over hele boligmassen. Skal den endelig have et tyngdepunkt, må det snarere være i det ældste end i det nyeste byggeri. Det er også en betingelse for, at vi kan komme i gang med den hårdt tiltrængte sanering af de mange gamle og uegnede boliger, som optager kostbare arealer og spærrer for en moderne og hensigtsmæssig byudvikling. En løsning af boligproblemet beror derfor ikke blot på nybyggeriet, men i høj grad også på de forhold, der er gældende for det øvrige boligmarked.

Den højtærede boligminister har altså valgt at fremsætte det forslag, som er blevet resultatet af forhandlingerne mellem forskellige ejer- og lejerorganisationer; men man må forstå den højtærede minister således, at han i og for sig ikke anser dette for at være tilfredsstillende. I bemærkningerne til lovforslaget tales om efterhånden at nå frem til en frigørelse af huslejeforholdene, og den højtærede minister siger i sin fremsættelsestale, at det ville være rimeligt at drøfte, om der er mulighed for ud over lovforslagets rammer at søge frem mod en normalisering af lejeområdet.

Må jeg først sige, at jeg ganske kan dele den højtærede ministers anerkendelse af de to organisationers repræsentanter, som har haft mod og mandshjerte til at slutte en aftale, skønt de måtte vide, at den ville volde dem betydelige vanskeligheder blandt deres egne medlemmer. Det er på en måde noget af en falliterklæring for lovgivningsmagten, at de to organisationer overhovedet har fundet det nødvendigt, om jeg så må sige, at tage denne sag i deres egen hånd. Bitre erfaringer har fået udlejerne til at tvivle på det mulige i at vinde forståelse og opnå retfærdighed hos lovgivningsmagten, skønt denne har pligt til at varetage alle samfundsborgernes interesser, og de lejere, der har deltaget i forhandlingerne,